Genitivus absolutus i Lukasevangeliet

Malin Loman (klm)

GREK01: kandidatuppsats

Handledare: professor Karin Blomqvist

Framlagt på seminarium 27 april 2016

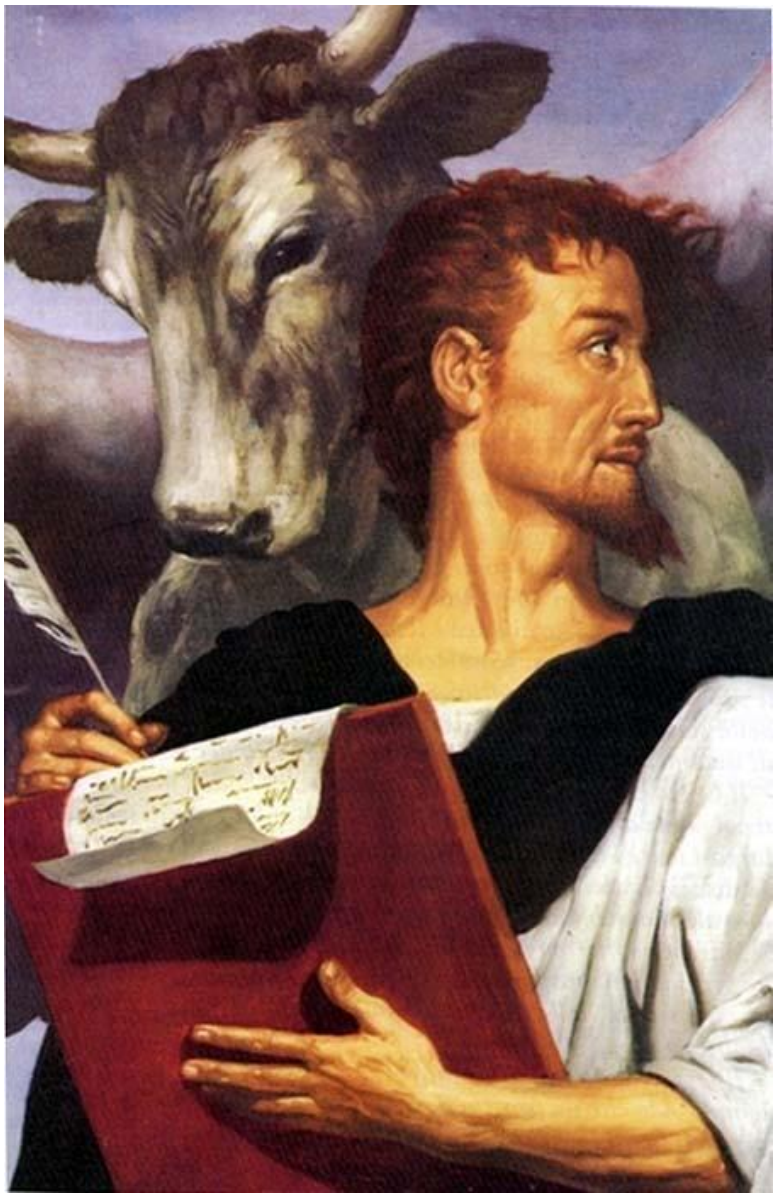

Evangelisten Lukas
(http://www.katolsk.no/biografier/historisk/lukas)

Jag tackar varmt min handledare, professor Karin Blomqvist,
samt grekiska kurskamrater och seminariedeltagare
för god studiemiljö och värdefulla synpunkter.

1.	Introduktion	4
2.	Målsättning	5
3.	Material och metod	5
3.1	Material	5
3.1.1	Hur enskilda belägg återges	5
3.2	Metod	6
4.	Presentation av materialet	6
4.1	Presentation av Lukasevangeliet	6
4.2	Presentation av genitivus absolutus i Lukasevangeliet	6
4.2.1	Antal förekomster	6
4.2.2	Verbens semantiska betydelse	7
4.2.3	Position i satsen	8
4.2.4	Genrer	9
5.	Analys	9
5.1	Översättning	9
5.2	Funktion	10
6.	Materialet prövat mot grammatikor och annan sekundärlitteratur	11
6.1	Grammatikor	11
6.1.1	Form	11
6.1.2	Syntax	11
6.1.3	Semantik	13
6.2	Specialartikel	13
7.	Exkurs om Markusevangeliet	17
8.	Sammanfattning	18
8.1	Sammanfattning av uppgiften	18
8.2	Sammanfattning av metoden	18
8.3	Sammanfattning av resultatet. Slutsatser	18
9.	Litteraturförteckning	19
Appendix	Tabeller med belägg på genitivus absolutus i Lukasevangeliet och Markusevangeliet	21

1. Introduktion

I grekiskan förekommer olika typer av satsförkortningar, d v s istället för en fullständig sats med finit verb används uttryck med en infinit verbform. Vid översättning till t ex franska eller engelska kan en motsvarande konstruktion ofta användas. Svenskan, däremot, återger vanligen satsförkortningen med en omskrivning. En prepositionsfras (PP) kan användas.[1] En subjunktion kan fogas in, och resultatet bli en bisats. Vilken typ av bisats är inte alltid helt klart utifrån grekiskan.
En av dessa satsförkortningar är genitivus absolutus, absolut genitiv (GA). Den förklaras i B-J så här: ” 1. En absolut genitiv är en satsförkortning som består av ett particip i genitiv och ett substantiv eller pronomen, likaså i genitiv, som är participets huvudord. En absolut genitiv översätts oftast med en hel sats, normalt en bisats. I den blir participet predikat och huvudordet subjekt.” [2]

Några exempel med översättningar:[3]

4:40 **Δύνοντος** δὲ **τοῦ ἡλίου** ἅπαντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν
Men när **solen gick ned**, förde de alla dem som hade allehanda sjukdomar och svagheter till honom.
(Min översättning, som lyfter fram verbet i GA.)

Bibel 2000: **Vid solnedgången** kom alla till honom med dem som led av olika sjukdomar.

7:42 μὴ **ἐχόντων αὐτῶν** ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο.
Trots att **de** inte **kunde** betala, var han nådig mot dem.
(Min översättning, jag anser att ”trots att” passar bra.)

Bibel 2000 översätter
När **de** inte **kunde** betala efterskänkte han skulden för de båda..

Hur jag återger beläggen med översättningar förklarar jag vidare under 3.1.1.

Genitivus absolutus fångar läsarens uppmärksamhet och ter sig som en trampolin inför satsens fortsättning.

[1] Med prepositionsfras avses ”en preposition plus ett annat led som kallas prepositionens **rektion**”. Jörgensen & Svensson (1989) 71.
[2] Blomqvist & Jastrup (1991) § 277.
[3] Bibelcitat är hämtade ur Nestle Aland 28. Om inte annat anges, är exemplen hämtade ur Lukasevangeliet, och översättningar till svenska är hämtade ur Bibel 2000.

2. Målsättning

Syftet med denna uppsats är främst att beskriva hur GA-konstruktionen används i Lukasevangeliet. Dessutom görs i en exkurs en viss jämförelse med bruket i Markus-evangeliet.

1. Hur många exempel finns?

2. Vilken position har GA i satsen och i texten?

3. Vilken semantisk betydelse och vilken syntaktisk funktion har den? Hur översätts den, vilken typ av bisats ersätter den?

4. Vilka verb är vanligt förekommande i GA? I vilken typ av kontext förekommer den?

5. Hur förhåller sig bruket av GA i Lukasevangeliet till det klassiska bruket?

6. Hur överensstämmer verkligheten med grammatikornas beskrivning?

3. Material och metod

3.1 Material

Lukasevangeliet och Markusevangeliet

1) Nestle-Alands utgåva av Nya Testamentet, 24 upplagan och (i nätversion) 28 upplagan. Exempel är citerade efter 28 upplagan i nätversion. I tabell nr 1 i appendix markeras några fall där de båda upplagorna avviker. Det är på en punkt som är relevant för uppsatsens ämne.
2) Bibeln i Bibelkommissionens översättning (Bibel 2000)
3) Nouveau Testament Traduction oecuménique de la Bible (TOB), en ekumenisk bibelöversättning till franska språket från början av 1970-talet.

3.1.1 Hur enskilda belägg återges

I exemplen strävar jag efter att citera så mycket som behövs i varje fall. Jag citerar i allmänhet från början av en mening. Om meningen inte är för lång, återger jag hela meningen. Citaten i de första kapitlen av uppsatsen är kortare än dem i kapitel 5 och 6. Det beror på att jag inledningsvis vill visa på översättningen av just GA. I de senare kapitlen, däremot, citerar jag längre avsnitt, eftersom det behövs i de kommentarer som jag ger där. Ibland ger jag en egen översättning. Ett skäl är att jag anser att den översättningen bättre lyfter fram innebörden.[4] Ett annat skäl är att en annan översättning tydligare lyfter fram det

[4] Så t ex i översättningen av 7:42 på sid 12.

som det aktuella fallet ska illustrera.[5] Fetstil används för att markera just GA-komponenterna och deras översättning.
Hur materialet presenteras i appendix framgår i anslutning till vardera tabellen.

3.2 Metod

Jag har studerat beskrivningarna av GA i grammatikor och annan sekundärlitteratur. Därefter har jag samlat exempel i Lukasevangeliet och Markusevangeliet. De insamlade exemplen har jag fört in i två tabeller, tillsammans med översättningar ur Bibel 2000 och TOB.

Exemplen har klassificerats efter verbens semantiska betydelse, efter deras position i satsen och efter den berättartekniska betydelsen av GA.

4. Presentation av materialet

4.1 Presentation av Lukasevangeliet

Lukasevangeliet i Nya Testamentet anses vara författat under 60- eller 70-talet, av en hednakristen författare.[6] Namnet Lukas är grekiskt. Den språkliga nivån i evangeliet ansluter till ”dåtidens vårdade skriftspråk”.[7] Förordet är enligt Marshall skrivet ”in excellent Greek”, och inledningens apostrofering av en läsare samt motiv för att författa boken ansluter till liknande formuleringar hos ”a contemporary secular writer”.[8] Lukasevangeliet kan utifrån dessa upplysningar anses vara författat av någon som är hemma i grekiska språket. Denna uppsats behandlar alltså inte resultatet av någons mödosamma författande på ett för författaren främmande språk.

4.2 Presentation av genitivus absolutus i Lukasevangeliet

4.2.1 Antal förekomster

Jag räknar till 65 belägg av GA i Lukasevangeliet, när jag räknar varje enskild participform som ett belägg. Blass & Debrunner anger 57 belägg. När jag räknar konstruktioner, och flera particip kan ingå i en och samma konstruktion, får jag liksom Fuller 56 belägg.[9] Ett exempel på detta finns i 3:21:

[5] Så t ex i översättningen av 15:20 på sid 12.
[6] Gerhardsson (1970) 42.
[7] a.a. 39.
[8] Marshall (1978) 39.
[9] Fuller (2006) 143 n.4.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ **Ἰησοῦ βαπτισθέντος** καὶ **προσευχομένου** ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν .
När nu allt folket lät döpa sig och **Jesus** också hade blivit **döpt** och stod och **bad**, öppnade sig himlen
eller
. . . också Jesus **döpt** och **bedjande** (min översättning)

4.2.2 Verbens semantiska betydelser

Materialet kan delas in efter verbens semantiska betydelse. Några grupper av verb är mycket vanliga, av andra typer finns enbart enstaka belägg.

Den största gruppen är ἔρχομαι med sammansättningar samt andra verb med innebörden av en eller flera personers rörelse eller placering, som ἀναβαίνω, συγκαθίζω och πλέω. Till denna grupp räknar jag 23 belägg.[10]

2:42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα**, ἀναβαινόντων αὐτῶν** κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς
Också när Jesus var tolv år gammal **gick de dit upp** som seden var vid högtiden.

7:24 **Ἀπελθόντων** δὲ **τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου** ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου·
När **sändebuden från Johannes hade gått** började Jesus tala till folket om honom:

22:10 ἰδοὺ **εἰσελθόντων ὑμῶν** εἰς τὴν πόλιν
När **ni kommer in** i staden

En annan vanlig grupp är olika slags sägeverb eller verb som uttrycker tänkande i vid mening, som λαλέω λέγω, διδάσκω och ἀπιστέω. Hit för jag 14 exempel.[11]

3:15 καὶ **διαλογιζομένων πάντων**
och **alla frågade sig**

13:17 καὶ ταῦτα **λέγοντος αὐτοῦ**
Och när **han sade** detta

22:47 Ἔτι **αὐτοῦ λαλοῦντος** ἰδοὺ ὄχλος,
Medan **han talade** syntes en folkskara.

[10] 2:42, 7:6, 7:24, 8:4 (två belägg), 8:23 9:37, 9:42, 9:57, 11:14, 11:29, 11:53, 12:1, 12:36, 15:20,17:12, 18:40 19:36, 19:37, 22:10, 22:55 (två belägg), 24:5.
[11] 3:15, 3:21, 8:45, 8:49, 9:34, 9:43, 13:17, 20:1 (två belägg), 21:5, 22:47, 22:60, 24:36, 24:41.

En tredje grupp innebär tidsangivelser. Detta ska inte förväxlas med det faktum att även konstruktioner ur de två tidigare nämnda grupperna kan översättas med temporala bisatser. Fem exempel ur en underavdelning av denna grupp finner vi i början av evangeliet, då GA används för att ange någons ämbetsperiod eller titelinnehav.[12] Med hänvisning till detta placeras händelserna in i historien.

3: 1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, **ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου** τῆς Ἰουδαίας,
I femtonde året av kejsar Tiberius regering, då **Pontius Pilatus var ståthållare** över Judeen,

Tidsangivelser ges i sex fall genom hänvisningar till dagens eller solens förlopp.[13]

4:40 **Δύνοντος** δὲ **τοῦ ἡλίου**
Vid solnedgången
eller
då **solen går ned (**min översättning)

4:42 **Γενομένης** δὲ **ἡμέρας**
Tidig nästa morgon
eller
Då **det blev dag** (min översättning)

Vidare finns enstaka verb med olika betydelser. Några har en ”svagare” betydelse, som γίγνομαι, εἰμί, och ἄρχομαι.[14] Slutligen finns ett antal enstaka fall av verb med konkretare och mera betydelsetungt innehåll, som βαπτίζω och λύω.[15]

4.2.3 Position i satsen

Nästan undantagslöst står GA först i satsen. I få fall föregås GA av satsens finita verb.[16] Fuller anger att det endast är i 2:2 som GA föregår huvudsatsen.[17] Såvitt jag kan se, förhåller det sig så även i 3:21. Verbet är γἰγνομαι. I fyra övriga fall med γἰγνομαι har verbet närmast formelartad betydelse, och ett annat finit verb förekommer efter GA. Närmare en tredjedel (20 fall) av exemplen på GA i Lukasevangeliet står i början av ett nytt stycke, ett nytt avsnitt i berättelsen. Det är då ofta frågan om verb som anger rörelse eller tal.[18]

[12] 2:2, 3:1 (fyra belägg).
[13] 2:43, 4:2, 4:40, 4:42, 22:59, 23:45.
[14] 6:48, 7:42, 14:32, 24:5, 22:53 – ett belägg med γίγνομαι finns dock i not 11.
[15] 3:15, 3:21, 12:36, 14:29 (två belägg), 15:14, 19:11, 19:33, 20:45, 21.26.
[16] 2:2, 2:42, 3:21, 9:37, 11:14, 20:1
[17] Fuller (2006) 164.
[18] Se t ex 8:4 och 9:57.

4.2.4 Genrer

I Lukasevangeliet förekommer GA framförallt i berättande genrer. I kapitel med föreskrifter eller bud samt liknelser är GA ovanligt. Dock förekommer GA i några liknelser, men då i berättande partier, så i liknelsen om den förlorade sonen:

15:20 Ἔτι δὲ **αὐτοῦ** μακρὰν **ἀπέχοντος** εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ
Redan på långt håll fick fadern syn på honom.
eller
När **han var på** långt **avstånd**, såg hans far honom. (min översättning)

5 Analys

5.1 Översättning

Jag ger här ytterligare några exempel och anger sedan hur Bibel 2000 har översatt

Luk 2: 42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα**, ἀναβαινόντων αὐτῶν** κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς
Också när Jesus var tolv år gammal **gick de dit upp** som seden var vid högtiden. (Bibel 2000)

7:42 μὴ **ἐχόντων αὐτῶν** ἀποδοῦναι
När **de** inte **kunde** betala (Bibel 2000)

Luk 22:10 ἰδοὺ **εἰσελθόντων ὑμῶν** εἰς τὴν πόλιν
kommande in i staden (min översättning, återgiven för att tydliggöra konstruktionen)
När **ni kommer in** i staden (Bibel 2000)

Bibel 2000 översätter, som tabellen visar, majoriteten av fallen av GA som temporala bisatser eller tidsangivelser av andra slag, till exempel en PP:

2:2 när Quirinius var ståthållare
2:4 Då festen var över.
4:2 när den [tiden] var slut
4:40 vid solnedgången
6:48 När floden svämmar över

Det finns även några fall av omskrivningar med nominalfraser (NP):[19]
13:17 Dessa ord
22:59 En timme senare

[19] Med nominalfras förstås ”ett substantiv eller pronomen plus eventuella bestämningar”. Jörgensen & Svensson (1989) 64.

På motsvarande sätt är det i TOB, ehuru franska språket har större möjligheter att använda satsförkortningar med particip. Man finner dock i de flesta fraserna en temporal subjunktion, som i något fall även kan tolkas som kausal.[20] I en tidigare uppsats har jag visat att en annan fransk bibelöversättning, La Bible de Jérusalem, i större utsträckning än TOB översätter med particip.[21]

5.2 Funktion

Jag har konsulterat en artikel, vars egentliga syfte är att argumentera för att det efterklassiska bruket av GA inte bör avfärdas som något slags sämre språk utan är resultatet av en medveten användning för att lyfta fram betydelsefull information.[22] Artikelns huvudtes återkommer jag till i avsnitt 6.2. Men jag använder här artikelförfattarens beskrivning av tre funktioner hos GA i NT: ange betydelsefull bakgrundsinformation, fungera som övergång till ett nytt avsnitt, ge extra information om olika förhållanden.[23] Som framgår av 5.1 används GA i Lukasevangeliet i huvudsak i temporal betydelse. GA fungerar ofta som en övergång. Man får information om att någon eller några har förflyttat sig någonstans.[24] Man får information om att det är en ny tidpunkt.[25]

Emellertid finns det några fall av GA där innebörden är mera betydelsefull än enbart en tids- eller platsangivelse. När ett antal potentater anges i kapitel 2 och 3, tjänar detta antagligen författarens syfte att placera in de för honom viktiga händelserna i historien.[26] I 4:40 anges att man förde sjuka till Jesus vid solnedgången. Och vi kan då anta att rörelsefriheten efter sabbatens avslutande är större. Därför var det lämpligt att informera om att sabbaten var slut.

Betydelsen av GA kan vara kausal eller koncessiv.[27] För att använda Fullers indelning får man betydelsefull bakgrundsinformation. Så till exempel i följande fall med kausal betydelse av GA:

8:45 **ἀρνουμένων** δὲ **πάντων** εἶπεν ὁ Πέτρος
När **ingen ville svara** sade Petrus

Kanske uppstod en pinsam tystnad, varefter Petrus slutligen ansåg att han måste säga något.

[20] 11:29.
[21] Loman (1991) 16.
[22] Fuller (2006) 151.
[23] a.a. 167.
[24] 7:6, 9:37, 9:57.
[25] 4:40, 22:59.
[26] 2:2, 3:1.
[27] 7:42, 8:4, 8:45, 20:45, 22:53, 24:5, 24:41.

Koncessiv betydelse finns i följande två belägg.

7:42 μὴ **ἐχόντων αὐτῶν** ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο
Trots att **de** inte **kunde** betala var han nådig mot dem båda.
(min översättning)

Bibel 2000 översätter med en temporal subjunktion, men jag anser att koncessiv betydelse är helt rimlig i kontexten.

22:53 καθ' ἡμέραν **ὄντος μου** μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ
Dag efter dag **var jag** hos er i templet, och ni lyfte inte er hand mot mig.

Utifrån kontexten kan översättningen inledas med "Trots att **jag** dag efter dag **var**"

6 Materialet prövat mot grammatikor och annan sekundärlitteratur

6.1 Grammatikor

6.1.1 Form

En fullständig GA-konstruktion består av ett particip i genitiv samt en nominalfras.[28]
Det normala är att huvudordet, nominalfrasen, finns utsatt, men det förekommer även att den saknas. Den underförstås då av sammanhanget, eller det är frågan om ett verb som "normalt står utan subjekt".[29]

I 12:36 och 22:5 saknas huvudordet.

12:36 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις <u>τὸν κύριον</u> ἑαυτῶν πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων**,** ἵνα **ἐλθόντος** καὶ **κρούσαντος** εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.
Var som tjänare som väntar på att deras herre skall komma hem från ett bröllop, så att de genast kan öppna när **han kommer** och **bultar på porten**.

Den som kommer och bultar är herren, <u>τὸν κύριον</u>.

22:55 **περιαψάντων** δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ **συγκαθισάντων** ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν.
De gjorde upp en eld mitt på gården och **slog sig ner** omkring den, och Petrus satte sig mitt ibland dem.

Huvudordet får förutsättas vara de som förekommer som utsatta subjekt i vers 53, de som kommer för att gripa Jesus, och som sedan agerar i vers 54.

6.1.2 Syntax

GA i klassisk grekiska är vanligen fristående från huvudsatsen, till skillnad från konjunkt particip, vars huvudord "konstrueras med verben i den överordnade satsen".[30] Avvikelser

[28] Blomqvist & Jastrup (1991) §277:1.
[29] a.a. §277:3.

från denna princip blir vanligare i *koiné*, efterklassisk grekiska.[31] Blass & Debrunner anger angående GA med referens till ett ord i huvudsatsen att det vanligaste är att subjektet i GA återkommer i casus obliquus i huvudsatsen.[32] Av exemplen och den följande punkten i samma grammatik tolkar jag det som att det handlar om ett *substantiviskt* subjekt. Näst vanligast, enligt Blass & Debrunner, är att ett *pronominellt* subjekt i GA återkommer i huvudsatsen.[33] Detta fall är vanligast i Lukasevangeliet.
Jag avstår från att försöka avgöra om konjunkt particip vore möjligt i stället, utan inskränker mig till att studera fall där jag finner en tydlig referens mellan huvudord i GA och den överordnade satsen. Här följer några exempel på detta.

7:42 μὴ **ἐχόντων αὐτῶν** ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο.
Trots att **de** inte **kunde** betala, var han nådig mot dem båda.
(min översättning)
αὐτῶν refererar till ἀμφοτέροις

15:20 Ἔτι δὲ **αὐτοῦ** μακρὰν **ἀπέχοντος** εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ
När **han var på** långt **avstånd**, såg hans far honom.
(min översättning)
αὐτοῦ referar till αὐτόν

19:33 **λυόντων** δὲ **αὐτῶν** τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς·
När **de lösgjorde** åsnan sa dess ägare till dem:
(min översättning)
αὐτῶν refererar till αὐτούς

Enligt Fuller finns 17 sådana fall.[34] Jag har räknat till 25 sådana fall.[35] Eftersom Fuller explicit anger endast något fall, kan jag inte ange vad skillnaden beror på. Vidare finns några fall där man kan diskutera översättningen. Är formuleringen exempel på efterklassiskt bruk av GA? Skulle klassisk grekiska ha haft en annan formulering?
Se exemplet nedan.

11:29 **Τῶν** δὲ **ὄχλων ἐπαθροιζομένων** ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν·

Skall man översätta ”När **folk strömmade till** började han tala” eller ”Till **dem som strömmade till** började han säga”? I det senare fallet skulle klassisk grekiska ha haft dativ i

[30] a.a. §277:4.
[31] a.a. §277:4 och Blass & Debrunner (1976) §423, Fuller 142f.
[32] Blass & Debrunner (1976) §423:1.
[33] Blass & Debrunner (1976) §423:2.
[34] Fuller (2006) 145.
[35] 2:43, 3:15, 3:21, 4:2, 7:6, 7:42, 9:37, 9:42, 9:57, 11:53, 12:36, 13:17, 14:29, 15:14, 15:20, 17:12, 18:40, 19:33, 20:1, 22:10, 22:53, 22:55, 24:5, 24:36, 24:41.

det inledande participuttrycket. Bibel 2000 ansluter snarare till den förra översättningen: När ännu mera folk strömmade till sade han till dem

6.1.3 Semantik

Enligt Blomqvist & Jastrup kan GA återges eller översättas med flera olika slag av bisatser. Finala bisatser avvisas dock som ytterst sällsynta.[36] De flesta fall av GA i Lukasevangeliet återges i de översättningar som jag har granskat med någon form av tidsadverbial – en temporal bisats eller en prepositionsfras eller en nominalfras. Några enstaka fall av GA som kausalt bruk finns.
Så i följande exempel.

8:45 **ἀρνουμένων** δὲ **πάντων** εἶπεν ὁ Πέτρος
När **ingen ville svara** sade Petrus

Att ingen annan sade något förmådde Petrus att ta till orda.

Koncessivt bruk finns i följande fall.

7:42 μὴ **ἐχόντων αὐτῶν** ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο.
Trots att **de** inte **kunde** betala, var han nådig mot dem båda.
(min översättning)

22:53 καθ’ ἡμέραν **ὄντος μου** μεθ’ ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ’ ἐμέ,
Trots **jag** dag efter dag **fanns** med er i templet sträckte ni inte ut händerna mot mig. (min översättning)

Således är användningen i Lukasevangeliet mera begränsad än vad grammatiken sluter sig till och medger, utifrån det avsevärt större material som ligger till grund för dess slutsatser.

6.2 Specialartikel

Fuller diskuterar problemet med *koiné*-GA, då det finns referens till GA:s NP i huvudsatsen.[37] Jag återger exemplen ur 6.1.3.

7:42 μὴ **ἐχόντων αὐτῶν** ἀποδοῦναι <u>ἀμφοτέροις</u> ἐχαρίσατο.
Trots **att de inte kunde** betala, var han nådig mot dem båda.
(min översättning)
αὐτῶν refererar till <u>ἀμφοτέροις</u>

[36] Blomqvist & Jastrup (1991) §§275:2-12, 277:2.
[37] Fuller (2006).

15:20 Ἔτι δὲ **αὐτοῦ** μακρὰν **ἀπέχοντος** εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ
När han var på långt avstånd, såg hans far honom.
(min översättning)
αὐτοῦ refererar till αὐτόν

19:33 **λυόντων** δὲ **αὐτῶν** τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς·
När **de lösgjorde** åsnan sa dess ägare till dem:
(min översättning)
αὐτῶν refererar till αὐτούς

Fuller återger andras negativa värdeomdömen om detta bruk: ”the growing laxity of the Greek of the New Testament period. . .”, ”This genitive use of the participle is *not suitable* . . . och “A violent use [of the GA]”.[38] Fuller avvisar dessa negativa omdömen. Istället för hon fram en alternativ förklaring. Hon menar att bruket är fullt medvetet och syftar till att fästa särskild uppmärksamhet på något i texten.[39]

Fuller pekar på tre funktioner hos GA i NT: ange betydelsefull bakgrundsinformation, fungera som övergång till ett nytt avsnitt, eller ge extra information om olika förhållanden.[40] En GA, som framstår så tydligt i början av en sats, skulle bidra till att fånga läsarens uppmärksamhet bättre än om motsvarande information vore inkorporerad i den överordnade satsen.

Jag granskar de första fallen av GA i Lukasevangeliet utifrån Fullers uppfattning om tänkbara betydelser av GA.

> 2:2 αὕτη ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο **ἡγεμονεύοντος** τῆς Συρίας **Κυρηνίου**
> denna första skattskrivning hölls **när Quirinius var ståthållare** i Syrien
> (min översättning)

Detta är, liksom exemplen i 3:1, betydelsefull bakgrundsinformation, som anger olika härskare. Att placera in i historien de händelser som han beskriver kan för Lukas vara väsentligt för att styrka sanningshalten, att det handlar om historia och inte myter.

> Luk 2:42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα**, ἀναβαινόντων αὐτῶν** κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς
> Luk 2:43 καὶ **τελειωσάντων** τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ.
> Också när Jesus var tolv år gammal **gick de dit upp** som seden var vid högtiden. Då festen **var över** och de skulle hem igen, stannade pojken Jesus kvar i Jerusalem utan att föräldrarna visste om det.

[38] Fuller (2006) 143.
[39] a.a. 151.
[40] a.a. 161.

Här fungerar de båda GA så att de anger ny plats och tid. De utgör en övergång. Två andra informationer skulle ha kunnat återges med GA för att lyfta fram dem, nämligen att Jesus stannade kvar eller att föräldrarna var ovetande. Men någon av dessa lösningar har författaren alltså inte valt.

> 3:1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, **ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου** τῆς Ἰουδαίας. καὶ **τετρααρχοῦντος** τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου **Φιλίππου** δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ **τετρααρχοῦντος** τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ **Λυσανίου** τῆς Ἀβιληνῆς **τετρααρχοῦντος**, 2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ.
> Under det femtonde året av kejsar Tiberius regering, när **Pontius Pilatus var ståthållare** i Judeen, **Herodes tetrark** i Galileen, **hans bror Filippos** i Itureen och Trachonitis och **Lysanias** i Abilene,

Se kommentaren till 2:2, den är tillämplig även här.

> 3:15 **Προσδοκῶντος** δὲ **τοῦ λαοῦ** καὶ **διαλογιζομένων πάντων** ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός,
> **Folket var fyllt av förväntan**, och **alla frågade sig** om inte Johannes kunde vara Messias.

Att folket är förväntansfullt och undrande framstår som något mera än ett svagt uttryck för övergång till nytt avsnitt. Vad väntar de på? Vad undrar de? Vi får bakgrundsinformation, som sedan utvecklas.

> 3:21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ **Ἰησοῦ βαπτισθέντος** καὶ **προσευχομένου** ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν
> När nu allt folket lät döpa sig och **Jesus** också **hade blivit döpt** och **stod och bad**,

Här ger GA väsentlig information. Att även Jesus döps kan överraska läsaren.

> 4:2 Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ **συντελεσθεισῶν αὐτῶν** ἐπείνασεν.
> Under hela denna tid åt han ingenting, och när **den var slut** blev han hungrig.

Det ser i förstone ut som GA förbereder en banal information att man blir hungrig efter en längre tids fasta. Men läsaren kan hinna fundera över hur det nu ska ordna sig med maten – en omständighet som väcker läsarens nyfikenhet.

> 4:40 **Δύνοντος** δὲ **τοῦ ἡλίου** ἅπαντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν
> **Vid solnedgången** kom alla till honom med dem som led av olika sjukdomar.

De fall som innebär förflyttning kan även vara mera betydelsebärande än de i förstone förefaller. Någon går ifrån eller till en plats. Men själva platsen kan ge betydelsefull inramning till vad som sker. Sker det t ex i templet? Börjar eller slutar sabbaten? Rörelsefriheten är större när sabbaten är slut. Man kan förflytta sig längre sträckor, man kan bära tyngre bördor – den som botar sjuka behöver inte riskera kritik.

> 4:42 **Γενομένης** δὲ **ἡμέρας** ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον·
> **Tidigt nästa morgon** gick han därifrån, bort till en enslig plats.

Här anger GA ny tid och inleder ett nytt avsnitt.

> 6:48 **πλημμύρης** δὲ **γενομένης** <u>προσέρηξεν</u> ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,
> När **störtskuren kom**, vräkte sig floden mot detta hus. (min översättning)

Här anger GA betydelsefull information, som utgör bakgrund till den fortsatta händelse-utvecklingen.

> 7:6 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ **αὐτοῦ** οὐ μακρὰν **ἀπέχοντος** ἀπὸ τῆς οἰκίας ἔπεμψεν φίλους ὁ ἑκατοντάρχης λέγων **αὐτῷ**·
> Jesus följde då med dem. Men när **han var** nästan **framme** vid huset skickade officeren några vänner och lät hälsa:

På ytan ser detta ut som en platsangivelse – Jesus är nästan framme. Men läsaren kan ha förväntningar på att ett under skulle ske när Jesus kom fram. Jesus hinner inte fram – ett ögonblick av spänning uppstår, inför vad som nu ska ske.

Ett sista exempel jämför jag med 4:40.

> 17:12 Καὶ **εἰσερχομένου αὐτοῦ** εἴς τινα κώμην ἀπήντησαν [αὐτῷ] δέκα λεπροὶ ἄνδρες
> När **han var på väg in** i en by kom tio spetälska emot honom.

De spetälska förväntades hålla sig utanför byn. De hinner här fram till Jesus kanske med liten marginal, innan han hunnit in i byn. Liksom i 4:40 finns på så sätt en anspelning på den mosaiska lagen. Det är inte oväsentligt vart Jesus var på väg.

Ovanstående genomgång visar på GA använt för att ge betydelsefull bakgrundsinformation eller för att fungera som övergång till ett nytt avsnitt.

Betydelsen ”övergång” är dock vanligast. Närmare 40 beläggställen innehåller verb med innebörden att någon förflyttar sig – finns på en ny plats – eller med innebörden att det är en ny tidpunkt. Vissa av dessa fall har eventuellt en djupare innebörd, som i 4:40 och 17:12.

7. Exkurs om Markusevangeliet

Markusevangeliet i Nya Testamentet anses vara författat under senare delen av 60-talet. Språket är mindre komplext än i Lukasevangeliet. Samordnade satser är vanligare än över- och underordning.[41]
Blass & Debrunner anger 34 belägg på GA i Markusevangeliet.[42] Fuller räknar konstruktioner och anger 36 belägg.[43] Jag finner 36 participformer men tre konstruktioner med två particip till ett huvudord.
Semantiskt fördelar sig de verb som förekommer i GA i tre grupper. Den största gruppen är, liksom i Lukas, den grupp som består av rörelseverb eller verb som anger placering. Här finns 15 belägg. Exempel är ἔρχομαι och βαίνω, med sammansättningar.
Uttryck med dagens och solens gång förekommer 11 gånger, varav 9 fall är förekomster av γίγνομαι. Uttrycket ὀψίας γενομένης förekommer hela 5 gånger.
Det allra sista belägget i Markusevangeliet avviker från de övriga. GA används närmast för att ange ”*sättet eller redskapet*”.[44]

> Mk 16:20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ**, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος**
> Men de gick ut och predikade överallt, och **Herren bistod** dem
> eller
> Dessa som gick ut förkunnade överallt, **Herren bistående** dem.
> (min översättning)

Så anses också det s k Markusslutet ha en annan författare än den övriga delen av evangeliet.[45]

GA förekommer nästan uteslutande i början av satser, oftast föregånget av καί, och i början av nya avsnitt i berättelsen. Denna tendens finns även i Lukasevangeliet men är mera markerad hos Markus. Detta framgår av beläggen med hänvisning till solens gång.

---

[41] Gerhardsson (1970) 33.
[42] Blass & Debrunner (1976) §423.
[43] Fuller (206) 145.
[44] Blomqvist & Jastrup (1991) §275:6.
[45] Gerhardsson (1970) 35.

8. Sammanfattning

8.1 Sammanfattning av uppgiften

Min uppgift var att granska hur författaren till Lukasevangeliet använder konstruktionen genitivus absolutus.

8.2 Sammanfattning av metoden

Jag närläste Lukasevangeliet för att finna belägg för genitivus absolutus och jämförde användningen med den som grammatikor beskriver.

3. Sammanfattning av resultatet. Slutsatser

I Lukasevangeliet finns 65 fall av GA.
GA förekommer vanligen i början av en sats, samt i början av ett stycke, ett nytt avsnitt. Oftast står dessa fraser i början av ett nytt stycke, som inledning till ett nytt berättande parti.
Uttrycken med GA kan oftast återges med ett temporalt uttryck. I några fall har de kausal eller koncessiv betydelse.
Vanliga verb i GA är rörelseverb, verb som på olika sätt anger tidens eller dagens gång samt sägeverb.
I Lukasevangeliet förekommer inte en lika rik flora av bisatser som grammatiken anger som möjlig. Mer än en tredjedel av beläggställena avviker syntaktiskt från vad som beskrivs som det klassiska bruket.

Kortfattad kan slutsatserna som jag har dragit av min studie formuleras sålunda: I Lukasevangeliet fungerar GA vanligen så att konstruktionen anger en övergång till ett nytt avsnitt. GA förekommer vanligen i början av berättande partier. Verbens semantiska betydelse är begränsad till rörelseverb, sägeverb och tidsuttryck.

Uppsatsen pekar fram mot några områden som ägnar sig för vidare studier.
Det skulle vara värdefullt att jämföra med icke-bibliska texter från ungefär samma tid.
Beläggens betydelse kunde studeras djupare, med hänsyn taget även till partiklarna och deras betydelse för översättningen. Man kunde även jämföra med bruket av konjunkt particip i Lukasevangeliet.

9. Litteraturförteckning

Bibel 2000	*Bibeln* i Bibelkommissionens översättning. Örebro 1999.
Nestle Aland 24 (1960)	*Novum Testamente Graece*. Utgiven av Nestle & Aland. 24 upplagan. Stuttgart 1960.
Nestle Aland 28	http://www.nestle-aland.com/en/read-na28-online/
TOB	*Traduction Œcuménique de la Bible, Nouveau Testament*. Paris 1980.
Blass & Debrunner (1976)	F. Blass & A. Debrunner, bearbeitet von F.Rehkopf, *Grammatik des neutestamentlichen Griechisch*. Göttingen 1976.
Blomqvist & Jastrup (1991)	J.Blomqvist & P.O.Jastrup, *Grekisk – Græsk Grammatik.* København 1991.
Fuller (2006)	L. K. Fuller, "The 'Genitive Absolute" in New Testament/Hellenistic Greek: A Proposal for Clearer Understanding", *Journal of Greco-Roman Christianity and Judaism* (2006) 142-167 http://www.jgrchj.net/volume3/JGRChJ3-7_Fuller.pdf.
Gerhardsson (1970)	B.Gerhardsson (red.), *En bok om Nya testamentet.* Lund 1970.
Jörgensen & Svensson (1989)	N. Jörgensen & J. Svensson, *Nusvensk grammatik*. Kungälv 1989.
Loman (1991)	M. Loman, *Etude sur l'emploi du participe présent dans l'Evangile selon Saint Marc 1-10 en français moderne*. otryckt, 1991.
LS	*An intermediate Greek-English Lexicon, founded upon the seventh edition of Liddell and Scott's Greek-English Lexicon.* Oxford 1989.
Marshall (1978)	I.Howard Marshall, *The Gospel of Luke. A Commentary on the Greek Text*. Exeter 1978.

Morwood & Taylor (2002)	J.Morwood & J.Taylor , *The Pocket Oxford Classical Greek Dictionary*. Oxford 2002.
Nestle (1970)	*Sprachlicher Schlüssel zum Griechischen Neuen Testament*, nach der Ausgabe von D. Eberhard Nestle. Bearbeitet von F. Rienecke. Göttingen 1970.

Appendix

Tabell 1 Genitivus absolutus i Lukasevangeliet

Kolumn 1 återger belägg med genitivus absolutus. Jag citerar så mycket att ett sammanhang framgår och den överordnade satsens finita verb inkluderas.

Fetstil i kolumn 1 anger GA – huvudord och particip.

Understrykning i kolumn 1 anger finit verb. Ett problem utgör de sex satserna med ἐγένετο (2:2, 2:42-43, 3:21, 9:37, 11:14 och 20:1). Där har jag valt att i förekommande fall stryka under både det inledande ἐγένετο, som kan ha närmast formelartad karaktär, och det ”egentliga” finita verbet. (Jämför 4.2.3.)

/Snedstreck/ kring ord eller fras i kolumn 1 anger textvariant som förekommer i Nestle Aland 28 men inte i Nestle Aland 24 (1960). Varianten anges endast då det är relevant för uppsatsens ämne.

Kolumn 2 återger hur just GA-konstruktionen översätts i Bibel 2000.

Kolumn 3 återger hur just GA-konstruktionen översätts i TOB.

Fetstil i kolumn 2 och 3 anger temporal eller kausal subjunktion eller temporalt adverb, någon gång annat temporalt uttryck.

Understrykning i kolumn 3 anger particip i satsförkortningar.

Luk 2:2 αὕτη ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο **ἡγεμονεύοντος** τῆς Συρίας **Κυρηνίου**	**När** Quirinius var ståthållare	**où** Quirinius était gouverneur
Luk 2:42-43 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα**, ἀναβαινόντων αὐτῶν** κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς καὶ **τελειωσάντων** τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ.	gick de upp dit **Då** festen var över	Ils y étaient montés à la fin des jours
3:1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, **ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου** τῆς Ἰουδαίας,	**När** Pontius Pilatus var ståthållare	Ponce Pilate étant gouverneur
3:1 καὶ **τετρααρχοῦντος** τῆς Γαλιλαίας **Ἡρῴδου**,	Herodes tetrark	H tétrarque
3:1 **Φιλίππου** δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ **τετρααρχοῦντος** τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας,	Filippos	Philippe tétrarque
3:1 καὶ **Λυσανίου** τῆς Ἀβιληνῆς **τετρααρχοῦντος**, 2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ.	Lysanias	Lysanias
3:15 **Προσδοκῶντος** δὲ **τοῦ λαοῦ** καὶ **διαλογιζομένων πάντων** ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, 16 ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης·	Folket var fyllt av förväntan och alla frågade sig	Le peuple étant dans l'attente et tous se posaient . . . des questions
3:21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ **Ἰησοῦ βαπτισθέντος** καὶ **προσευχομένου** ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανὸν 22 καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡς περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι· σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.	Jesus hade blivit döpt och stod och bad	Jésus, baptisé lui aussi, priait
4:2 Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ **συντελεσθεισῶν αὐτῶν** ἐπείνασεν.	**när** den var slut	**lorsque** ce temps fut écoulé
4:40 **Δύνοντος** δὲ **τοῦ ἡλίου** ἅπαντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν	Vid solnedgången	au coucher du soleil

4:42 **Γενομένης** δὲ **ἡμέρας** ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον·	Tidigt nästa morgon	**quand** il fit jour
6:48 **πλημμύρης** δὲ **γενομένης** προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,	**När** floden svämmar över	une crue survenant
7:6 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ **αὐτοῦ** οὐ μακρὰν **ἀπέχοντος** ἀπὸ τῆς οἰκίας ἔπεμψεν φίλους ὁ ἑκατοντάρχης λέγων αὐτῷ· κύριε, μὴ σκύλλου,	**När** han var nästan framme	déjà il n'était plus très loin
7:24 **Ἀπελθόντων** δὲ **τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου** ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου·	**När** sändebuden från Johannes hade gått	**Quand** les envoyés de Jean furent partis
7:42 μὴ **ἐχόντων αὐτῶν** ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο.	**När** de inte kunde betala	**Comme** ils n'avaient pas de quoi rembourser
8: 4 **Συνιόντος** δὲ **ὄχλου πολλοῦ** καὶ τῶν κατὰ πόλιν **ἐπιπορευομένων** πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς·	**När** mycket folk samlades och man drog ut	**Comme** une grande foule se réunissait et . . . on venait à lui
8: 23 **πλεόντων** δὲ **αὐτῶν** ἀφύπνωσεν	De lade ut	**pendant qu**'ils naviguaient
8:45 **ἀρνουμένων** δὲ **πάντων** εἶπεν ὁ Πέτρος·	**När** ingen ville svara	**Comme** tous s'en défendaient
8:49 **Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος** ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου·	**Medan** han ännu talade	Ils parlait encore
9:34 ταῦτα δὲ **αὐτοῦ λέγοντος** ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν αὐτούς·	Men **medan** han talade	**Comme** il parlait encore
9:37 Ἐγένετο δὲ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ **κατελθόντων αὐτῶν** ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς	**När** de kom ned från berget	**comme** ils descendaient de la montagne
9:42 ἔτι δὲ **προσερχομένου αὐτοῦ** ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν·	**Medan** pojken ännu var på väg fram	A peine l'enfant arrivait-il
9:43 **Πάντων** δὲ **θαυμαζόντων** ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·	Alla överväldigades	Et tous étaient frappés

9:57 Καὶ **πορευομένων αὐτῶν** ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς αὐτόν·	**När** de kom vandrande	**Comme** ils étaienten route
11:14 ἐγένετο δὲ **τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος** ἐλάλησεν ὁ κωφὸς καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι.	**När** demonen for ut	Une fois le démon sorti
11:29 **Τῶν** δὲ **ὄχλων ἐπαθροιζομένων** ἤρξατο λέγειν· ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά ἐστιν·	**När** ännu mer folk strömmade till	**Comme** les foules s'amassaient
11:53 Κἀκεῖθεν **ἐξελθόντος αὐτοῦ** ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων,	**När** han gick därifrån	**Quand** il fut sorti de là
12:1 Ἐν οἷς **ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου**, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον	**Under tiden** hade folk samlats i tusental	**comme** la foule était assemblée par milliers
12:36 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων**,** ἵνα **ἐλθόντος** καὶ **κρούσαντος** εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.	**när** han kommer och bultar på porten	**dès qu**'il arrivera et frappera
13:17 καὶ ταῦτα **λέγοντος αὐτοῦ** κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.	Dessa ord	A ces paroles
14:29 ἵνα μήποτε **θέντος αὐτοῦ** θεμέλιον καὶ μὴ **ἰσχύοντος** ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν	han har lagt grunden men inte kan bygga färdigt	s'il pose les fondations sans pouvoir terminer
14:32 εἰ δὲ μή γε, ἔτι **αὐτοῦ** πόρρω **ὄντος** πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.	**medan** den andre är långt borta	**pendant que** l'autre est encore loin
15:14 **δαπανήσαντος** δὲ **αὐτοῦ** πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι.	**När** han hade gjort av med allt	**Quand** il eut tout dépensé
15:20 Ἔτι δὲ **αὐτοῦ** μακρὰν **ἀπέχοντος** εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.	Redan på långt håll	**Comme** il était encore loin

17:12 Καὶ **εἰσερχομένου αὐτοῦ** εἴς τινα κώμην ἀπήντησαν / [αὐτῷ] / δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν	**När** han var på väg in i	A son entrée dans
18:40 **ἐγγίσαντος** δὲ **αὐτοῦ** ἐπηρώτησεν αὐτόν·	**Då** mannen kom närmare	; **quand** il se fut approché
19:11 **Ἀκουόντων** δὲ **αὐτῶν** ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολὴν διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἰερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.	För dem som hörde detta	**Comme** les gens écoutaient ces mots
19:33 **λυόντων** δὲ **αὐτῶν** τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς·	**När** de skulle ta	**Comme** ils détachaient
19:36 **πορευομένου** δὲ **αὐτοῦ** ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ.	Där han kom ridande	**à mesure qu** ’il avançait
19:37 **Ἐγγίζοντος** δὲ **αὐτοῦ** ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,	**Då** han närmade sig staden	**Déjà** il approchait
20:1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν **διδάσκοντος αὐτοῦ** τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ **εὐαγγελιζομένου** ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, 2 καὶ εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν·	**När** han undervisade . . . och förkunnade budskapet	**Comme** Jésus enseignait . . . et annonçait la Bonne Nouvelle
20:45 **Ἀκούοντος** δὲ **παντὸς τοῦ λαοῦ** εἶπεν τοῖς μαθηταῖς [αὐτοῦ] ·	**Medan** allt folket hörde på	devant tout le peuple qui l’écoutait
21:5 Καί **τινων λεγόντων** περὶ τοῦ ἱεροῦ ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται εἶπεν·	**När** några talade	**Comme** quelques-uns parlaient
21:26 **ἀποψυχόντων ἀνθρώπων** ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ, αἱ* γὰρ δυνάμεις* τῶν οὐρανῶν* σαλευθήσονται.	Människor skall förgås	**tandis que** les hommes défailleront
21:28 **ἀρχομένων** δὲ **τούτων** γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.	**När** allt detta börjar	**Quand** ces événements commençeront

22:10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἰδοὺ **εἰσελθόντων ὑμῶν** εἰς τὴν πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων·	**När** ni kommer in i staden	A votre entrée dans la ville
22:47 Ἔτι **αὐτοῦ λαλοῦντος** ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτοὺς καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν	**Medan** han ännu talade	Il parlait encore
22:53 καθ᾽ ἡμέραν **ὄντος μου** μεθ᾽ ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ᾽ ἐμέ,	. . . var jag	j'étais
22:55 **περιαψάντων** δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ **συγκαθισάντων** ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν**.**	De gjorde upp en eld . . .och slog sig ned omkring den	**Comme** ils avaient mis un grand feu . . . et s'étaient assis ensemble
22:59 **καὶ διαστάσης** ὡσεὶ **ὥρας μιᾶς** ἄλλος τις διϊσχυρίζετο λέγων·	En timme senare	Environ une heure plus tard
22: 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι **λαλοῦντος αὐτοῦ** ἐφώνησεν ἀλέκτωρ	**Just som** han sade det	**comme** il parlait encore
23:45 **τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος**, ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον.	Det var solen som förmörkades	le soleil ayant disparu
24:5 ἐμφόβων δὲ **γενομένων αὐτῶν** καὶ **κλινουσῶν** τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν εἶπαν πρὸς αὐτάς· τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν;	Kvinnorna blev förskräckta och sänkte blicken mot marken	Saisies de crainte, elles baissaient le visage vers la terre
24:36 Ταῦτα δὲ **αὐτῶν λαλούντων** αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν /καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν /	**Medan** de ännu talade	**Comme** ils parlaient encore
24:41 ἔτι δὲ **ἀπιστούντων αὐτῶν** ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ **θαυμαζόντων** εἶπεν αὐτοῖς·	**Då** de av idel glädje och förvåning ännu inte kunde tro	Ils restaient encore incrédules

Tabell 2 Genitivus absolutus i Markusevangeliet

Kolumn 1 återger belägg med genitivus absolutus. Jag citerar i så mycket att ett sammanhang framgår och den överordnade satsens finita verb inkluderas.

Fetstil i kolumn 1 anger GA – huvudord och particip.

Understrykning i kolumn 1 anger finit verb

Kolumn 2 återger hur just GA-konstruktionen översätts i Bibel 2000.

Kolumn 3 återger hur just GA-konstruktionen översätts i TOB.

Fetstil i kolumn 2 och 3 anger temporal eller kausal subjunktion eller temporalt adverb, någon gång annat temporalt uttryck.

Understrykning i kolumn 3 anger particip i satsförkortning.

1:32 **Ὀψίας** δὲ **γενομένης,** ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·	På kvällen	Le soir venu
4:35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ **ὀψίας γενομένης·**	På kvällen	le soir venu
5:2 καὶ **ἐξελθόντος αὐτοῦ** ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος	**När** Jesus steg ur båten	**Comme** il descendait de la barque
5:18 Καὶ **ἐμβαίνοντος αὐτοῦ** εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ᾽ αὐτοῦ ᾖ·	**När** han steg i båten	**Comme** il montait dans la barque
5:21 Καὶ **διαπεράσαντος τοῦ Ἰησο**ῦ [ἐν τῷ πλοίῳ] πάλιν εἰς τὸ πέραν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ᾽ αὐτόν	**När** Jesus hade farit tillbaka	**Quand** Jésus eut regagné . . . l'autre rive
5:35 Ἔτι **αὐτοῦ λαλοῦντος** ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν·	**Medan** han ännu talade	Il parlait encore
6:2 καὶ **γενομένου σαββάτου** ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ	**När** det blev sabbat	Le jour du sabbat
6:21 Καὶ **γενομένης ἡμέρας** εὐκαίρου ὅτε Ἡρῴδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ	Men en dag kom	Mais un jour . . . arriva
6:22 καὶ **εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἡρῳδιάδος** καὶ ὀρχησαμένης ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ	Herodias dotter kom då in	La fille de cette Hérodiade vint

6:35 Καὶ ἤδη **ὥρας πολλῆς γενομένης** προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον	det . . . var sent på dagen	il était déjà tard
6:47 Καὶ **ὀψίας γενομένης** ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης	På kvällen	Le soir venu
6:54 Καὶ **ἐξελθόντων αὐτῶν** ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτὸν 55 περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην	**Så snart** de steg ur båten	**Dès qu**'ils eurent débarqué
8:1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν **πολλοῦ ὄχλου ὄντος** καὶ μὴ **ἐχόντων** τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς·	hade det . . . samlats mycket folk . . . de hade inte	Il y avait . . . une grande foule . . .elle n'avait pas
9:9 Καὶ **καταβαινόντων αὐτῶν** ἐκ τοῦ ὄρους διεστείλατο αὐτοῖς	**När** de gick ner	**Comme** ils descendaient
9:28 Καὶ **εἰσελθόντος αὐτοῦ** εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν	**När** Jesus hade kommit hem	**Quand** Jésus fut rentré à la maison
10:17 Καὶ **ἐκπορευομένου αὐτοῦ** εἰς ὁδὸν προσδραμὼν εἷς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν·	**När** han skulle fortsätta	**Comme** il se mettait en route
10:46 Καὶ **ἐκπορευομένου αὐτοῦ** ἀπὸ Ἰεριχὼ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος, τυφλὸς προσαίτης, ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν.	De kom till Jeriko	Ils arrivent à Jéricho.
11:12 Καὶ τῇ ἐπαύριον **ἐξελθόντων αὐτῶν** ἀπὸ Βηθανίας ἐπείνασεν.	**När** de gick från Betania	à leur sortie de Béthanie
11:27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ **περιπατοῦντος αὐτοῦ** ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς	**när** han gick omkring	**Alors que** Jésus allait et venait

13:1 Καὶ **ἐκπορευομένου αὐτοῦ** ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ	**När** han gick ut från templet	**Comme** Jésus s'en allait du Temple
13:3 Καὶ **καθημένου αὐτοῦ** εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας	**När** han satt	**Comme** il était assis
14:3 Καὶ **ὄντος αὐτοῦ** ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,	**Medan** han var i Betania	Jésus était à Béthanie
14:3 **κατακειμένου αὐτοῦ** ἦλθεν γυνή	låg till bords	**pendant** qu'il était à table
14:17 Καὶ **ὀψίας γενομένης** ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.	På kvällen	Le soir venu
14:18 καὶ **ἀνακειμένων αὐτῶν** καὶ **ἐσθιόντων** ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·	**Medan** de låg till bords och åt	**Pendant qu**'ils étaient à table et mangeaient
14:22 Καὶ **ἐσθιόντων αὐτῶν λαβὼν** ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν·	**Medan** de åt tog han ett bröd	Pendant le repas il prit du pain
14:43 Καὶ εὐθὺς ἔτι **αὐτοῦ λαλοῦντος** παραγίνεται Ἰούδας	**Medan** han ännu talade	**comme** il parlait encore
14:66 Καὶ **ὄντος τοῦ Πέτρου** κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως	Petrus var nere på gården	**Tandis que** Pierre était en bas, dans la cour
15:33 Καὶ **γενομένης ὥρας ἕκτης** σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν	Vid sjätte timmen	A midi

15:42 Καὶ ἤδη **ὀψίας γενομένης,** ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ ὅ ἐστιν προσάββατον, 15:43 ἐλθὼν Ἰωσὴφ [ὁ] ἀπὸ Ἀριμαθαίας εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας <u>εἰσῆλθεν</u> πρὸς τὸν Πιλᾶτον	**Då** det . . . hade blivit kväll	Déjà le soir était venu
16:1 Καὶ **διαγενομένου τοῦ σαββάτου** Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ [τοῦ] Ἰακώβου καὶ Σαλώμη <u>ἠγόρασαν</u> ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.	**När** sabbaten var över	**Quand** le sabbat fut passé
16:2 καὶ λίαν πρωῒ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων <u>ἔρχονται</u> ἐπὶ τὸ μνημεῖον **ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου**.	**när** solen gick upp	le soleil <u>étant</u> levé
16:20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ**, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος**	Herren bistod dem	le Seigneur agissait avec eux